

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sk/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 5017200292
Dátum vydania rozhodnutia: 13.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5017200292.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): O. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. Č.. XXXX/X, Ž., právne zastúpený: JUDr. Ivan Hubka, advokát, so sídlom Gaštanová 7/35, Žilina, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29 augusta 8, 813 63 Bratislava, o správnej žalobe v sociálnych veciach, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 28Sa/8/2017 zo dňa 6. marca 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Generálny riaditeľ sociálnej poisťovne (ďalej aj ako „žalovaný“) rozhodnutím zo dňa 09.05.2017, č. XXX XXX XXXX X (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) zamietol odvolanie sťažovateľa v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia zo dňa 24.11.2016, č. XXX XXX XXXX X (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým táto ako prvostupňový správny orgán podľa § 65, § 274, § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom pre prejednávajúcu právnu vec (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) priznala sťažovateľovi od 30.01.2013 starobný dôchodok v sume 73,30 € mesačne, s následnými zvýšeniami v zmysle § 82 zák. č. 461/2003 Z.z. v spojení s príslušnými opatreniami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky od 01.01.2014 na 82,10 € mesačne a od 01.01.2015 na sumu 87,30 € mesačne.

2. V odôvodnení prvostupňový správny orgán najmä poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 24Sd/23/2016 zo dňa 14.06.2016, ktorým bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X z 13.11.2015 (2-krát) a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 23.11.2015 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že žalovaný nepredložil kompletný administratívny spis. V odôvodnení ďalej uviedol, že z oznámenia údajov Generálneho riaditeľstva ZVJS zo dňa 30.10.2015 vyplýva, že sťažovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 01.01.2005, pričom mu bola zhodnotená doba služobného pomeru od 30.09.1977 do 29.09.1979 v I. kategórii funkcií (doba základnej vojenskej

služby), od 01.12.1979 do 31.12.1999 v I. kategórii funkcií (doba služobného pomeru príslušníka ZVJS) a od 01.01.2000 do 31.12.2004 v III. kategórii funkcií.

3. Sťažovateľ dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 a § 274 zák. č. 461/2003 Z.z. dosiahol dovŕšením 55. roku veku 30.01.2013. Ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok k 30.01.2013 získal 11 445 dní obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby, čo na účely výpočtu starobného dôchodku je 31,3562 rokov dôchodkového poistenia. Aktuálna dôchodková hodnota k 30. januáru 2013 bola 10,0098 €. Suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia vrátane doby služby do vzniku nároku na starobný dôchodok je 446,3221 € mesačne. Pretože je poberateľom dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia a na určenie sumy starobného dôchodku podľa zák. č. 461/2003 Z.z. mu bola započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy dosiahnuté počas výkonu doby služby, suma starobného dôchodku sa mu znížila podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 (ďalej aj Dohovor) o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky. Ďalej bola určená suma starobného dôchodku zodpovedajúca obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky. Táto suma (384,3162 €) bola odpočítaná od sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia vrátane doby služby 446,3221 €. Rozdiel 62,10 € je suma starobného dôchodku, jedná sa o sumu starobného dôchodku vypočítanú podľa zák. č. 461/2003 Z.z. a Dohovoru. Nakoľko suma starobného dôchodku vypočítaná podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003 a Dohovoru je 9,9 € mesačne, sťažovateľovi bol priznaný starobný dôchodok v sume vyššej, t. j. v sume vypočítanej podľa zák. č. 461/2003 Z.z. a Dohovoru.

4. Žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia konštatoval, že prvostupňový správny orgán je povinný aplikovať článok 33 Dohovoru, a to priamo bez potreby osobitného zákona. O takomto postupe ho poučil Najvyšší súd SR v rozsudkoch, napr. sp. zn. 4So/187/2007 zo dňa 29.05.2008. Samotný postup určenia sumy starobného dôchodku v prípade sťažovateľa a obdobných prípadoch vyplýva z rozhodnutia NS SR uverejneného v Zbierke stanovísk pod č. R 55/2011. Z článku 33 ods. 2 Dohovoru vyplýva, že v prípade nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného systému, ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia, je možné v zmysle Dohovoru starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť. Za uvedenú sociálnu udalosť podľa ustálenej judikatúry NS SR je potrebné rozumieť prežitie ustanoveného veku, t.j. dôchodkového veku. Dôchodkový vek sťažovateľ dosiahol dovŕšením 55. roku veku a nastala situácia, že má nárok na starobný dôchodok a tiež na výsluhový dôchodok. Ide teda o dve dávky, ktoré patria za tú istú udalosť, ktorou je staroba. Postup prvostupňového správneho orgánu vyhodnotil ako správny a podmienky na krátenie podľa článku 33 Dohovoru boli splnené.

5. V podanej správnej žalobe podľa ust. § 199 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“) sťažovateľ najmä uviedol, že

- prvostupňovým rozhodnutím bola sťažovateľovi priznaná rovnaká výška starobného dôchodku ako v pôvodnom zrušenom rozhodnutí zo dňa 13.11.2015, pričom prvostupňový správny orgán sa nevysporiadal s námietkami o výpočte a určení sumy starobného dôchodku;
- žalovaný si nesprávne vyložil podmienky v zák. č. 461/2003 Z.z. a Dohovoru a nesprávne aplikoval hmotnoprávne podmienky na krátenie výšky starobného dôchodku výsluhového dôchodcu, ktoré nie je stanovené v žiadnom ustanovení tohto zákona;
- prvostupňový správny orgán postupoval mimo rámec zákonného zmocnenia, keď vypočítal teoretickú výšku starobného dôchodku za celé obdobie sociálneho poistenia od fyzického veku 15 rokov, od ktorého odpočítala výšku výsluhového dôchodku, ktorý je vypočítaný a priznaný z osobitného systému sociálneho poistenia;
- v § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. je definované, ktoré obdobia dôchodkového poistenia sa pre výpočet starobného dôchodku policajta započítajú a ktoré nemožno započítať;
- odvody v prospech spoločného systému sociálneho dôchodkového poistenia až do konca roku 2002 je potrebné započítať ako celkovú odpracovanú dobu aj s príslušnými náhradnými dobami od 15. roku fyzického veku až do konca roku 2002, preto suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia vrátane doby služby do vzniku nároku na starobný dôchodok je určená ako

súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty;

- výsluhové zabezpečenie je za výsluhu rokov, a teda sa nemôže jednať o žiadne starobné zabezpečenie či dôchodkové zabezpečenie.

6. Krajský súd v konaní podľa § 199 S.s.p. dospel k záveru o nedôvodnosti podanej správnej žaloby z týchto dôvodov.

- došlo k súbehu nároku na výsluhový dôchodok, ktorý bol priznaný sťažovateľovi od 01.01.2005 podľa zákona č. 328/2002 Z.z. a tiež mu vznikol nárok na starobný dôchodok dovŕšením veku 55 rokov;

- podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku;

- poukázal na stanovisko NS SR uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. 83/2013;

- konkrétny výpočet sumy starobného dôchodku bol v prvostupňovom rozhodnutí riadne špecifikovaný, bola uvedená teoretická suma starobného dôchodku pred krátením ako aj jednotlivé predpoklady, z ktorých táto suma bola vypočítaná. Tiež je konkrétne uvedený výpočet sumy starobného dôchodku, ktorú bolo potrebné odpočítať od sumy teoretického starobného dôchodku. Bol tiež uvedený výpočet koeficientu určeného ako podiel obdobia dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby 27 rokov zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku a úhrnu obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby, ktoré bolo zhodnotené na určenie sumy starobného dôchodku 31,3562 rokov. Odpočítaním týchto súm potom správny orgán došiel k sume starobného dôchodku 62,10 €, ktorá bola následne valorizovaná;

- námietky uvedené v predchádzajúcom súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 24Sd/23/2016 žalovaný v napadnutom rozhodnutí ani nemohol reagovať, lebo tieto už boli konzumované vydaním súdneho rozhodnutia, ktoré zrušilo pôvodné prvostupňové rozhodnutie;

- súd sa nezaoberal žalobnými námietkami, ktoré sa týkajú rozhodnutí o posúdení nároku na zvýšenie sumy starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku a o posúdení nároku žalobcu na zvýšenie starobného dôchodku, keďže tieto nie sú predmetom súdneho prieskumu;

- potrebu krátenia starobného dôchodku v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru odôvodňuje okrem stanoviska Najvyššieho súdu SR uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 6/2013 pod č. 83, aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/214/2008 uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 5/2011 pod č. 55 alebo na rozsudok NS SR sp. zn. 10So/39/2016;

- Dohovor má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a preto na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia uvedeného Dohovoru majú prednosť pred zákonom o sociálnom zabezpečení (poistení), preto ním je Sociálna poisťovňa viazaná pri určení sumy starobného dôchodku poistenca, ktorý je poberateľom výsluhového dôchodku za tú istú sociálnu udalosť, ktorou je prežitie zákonom stanoveného dôchodkového veku na vznik nároku na starobný dôchodok;

- za účelom výpočtu teoretického starobného dôchodku sa započítali všetky doby, počas ktorých sťažovateľ odvádzal odvody, t.j. aj doba služby. Pokiaľ však tieto doby už boli zhodnotené na určenie sumy výsluhového dôchodku, nemôžu byť zhodnotené dvakrát, a teda bola správne teoretická výška starobného dôchodku krátená o časť starobného dôchodku, ktorá zodpovedala práve pomeru obdobia dôchodkového poistenia, ktorým bola doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku - preto krajský súd nemal potrebu vykonať dokazovanie tak, ako ho navrhol v replike sťažovateľ;

7. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ S.s.p., v ktorej najmä uviedol, že

- súdy neberú do úvahy textové znenie zákonov, ale robia si subjektívne výklady mimo ich obsahu, čím nahrádzajú Národnú radu Slovenskej republiky;

- podľa § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. a § 255 ide o obdobie dôchodkového poistenia, ktoré policajť a

profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 328/2002 Z.z. a len tieto doby poistenia v osobitnom systéme sa musia vylúčiť a odrátať vo všeobecnom systéme poistenia;

- s poukazom na odvody sťažovateľa v o polovicu vyššej výške (o „2,1/4 %“) oproti mimorezortným poistencom, je nezákonným tvrdenie, že iní poistenci by boli znevýhodnení vo všeobecnom systéme;
- sťažovateľ bol znevýhodnený ak do konca roku 2004 odvádzal finančné prostriedky zásadne vyššie oproti iným poistencom čím sa krajský súd nezaoberal;
- Dohovor bol aplikovaný bez jeho vyjadrenia v príslušnom právnom predpise;
- poukázal na § 30 „ZSP“ (zrejme zákon o sociálnom poistení- pozn. kasačného súdu), kde sú pomenované druhy dávok výsluhového zabezpečenia;
- v zmysle článku 33 ods. 1 Dohovoru nemožno výsluhový dôchodok považovať za peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, preto neprichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku;
- neexistuje právna úprava, ktorá by krátenie starobného dôchodku v právnom poriadku Slovenskej republiky zakotvovala;
- krajský súd nevykonaním dokazovania tak, ako ho navrhol sťažovateľ, keď chcel preukázať, že platil mesačné odvody zo služobného príjmu do spoločného systému dôchodkového zabezpečenia a chcel preukazovať ich výšku znemožnil sťažovateľovi vykonanie procesného práva v dôsledku čoho nastalo porušenie práva na spravodlivé súdne konanie;
- ak sú osoby podľa jedného zákona sociálne poistené v rámci jedného systému sociálneho poistenia, musia mať rovnaké práva a povinnosti, preto sťažovateľovi nemohol zákon uložiť platenie vyšších odvodov oproti ostatným poistencom, pokiaľ by tieto nemali mať za následok zvýhodnenie v tomto systéme;
- v zmysle ZSP (zrejme zákon o sociálnom poistení- pozn. kasačného súdu) výsluhový dôchodok má povahu práva za vykonanú prácu v určitom povolání;
- Dohovor je medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná v zmysle čl. 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a teda na jej vykonanie je potrebný zákon pričom v tejto súvislosti sťažovateľ tiež poukázal na čl. 30 Dohovoru;
- v zmysle čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky „Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom“ ale len ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd, pričom takouto aplikáciou Dohovoru pri výpočte starobného dôchodku výsluhovým dôchodcom naopak dochádza k poškodzovaniu práv a slobôd starobných dôchodcov;
- v súvislosti s rozporom medzi právnymi predpismi sociálneho zabezpečenia, ako aj s aplikáciou Dohovoru podal návrh na predloženie prejudiciálnej otázky § 109 ods. 2 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom krajský súd sa priklonil k stanoviskám Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v dôsledku čoho nastalo porušenie práva na spravodlivé súdne konanie;
- výsluhové dôchodky nie je možné považovať za dávku v starobe postavenú na roveň starobnému dôchodku, čo je zrejmé zo spôsobu valorizácie týchto dávok štátom (napr. výsluhové dôchodky boli valorizované o nižšiu sumu ako starobné dôchodky z dôvodu, že nemajú garantovanú minimálnu sumu valorizácie);

8. Záverom navrhol, aby kasačný súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že preskúmané rozhodnutie zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu kasačný súd priznal náhradu trov konania.

9. V podaní zo dňa 27.04.2018 sťažovateľ namietal, že aplikácia VI. časti Dohovoru, ktorá obsahuje čl. 33, na základe ktorého odporkyňa kráti starobné dôchodky, je neaplikovateľná, nakoľko táto nebola Československou socialistickou republikou prijatá ako záväzok.

10. V podaní zo dňa 19.06.2018 sťažovateľ opätovne poukázal na nemožnosť krátenia dôchodkovej dávky podľa čl. 33 Dohovoru. Možnosť krátenia starobného dôchodku z dôvodu, že navrhovateľ je poberateľom výsluhového dôchodku nie je v žiadnom zákone ustanovená. Ak Slovenská republika v

právnym poriadku ustanovuje právo na priznanie súbehu dávok starobného a výsluhového zabezpečenia bez krátenia, je nad všetky pochybnosti zrejmé, že z Dohovoru nevyplýva žiadna záväznosť, na krátenie dávky uvedenej v Dohovore.

11. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 07.06.2018 poukázal na vyjadrenie k správnej žalobe a uviedol, že zák. č. 461/2003 Z.z. a Dohovor bol v prípade sťažovateľa aplikovaný zákonným spôsobom, čomu predchádzal správny procesný postup, pričom postupoval v súlade s rozhodovacou praxou ustálenou Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Žalovaný navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 134 ods. 2 písm. d/ S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné zamietnuť (§ 461 S.s.p.).

13. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13. septembra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

14. Sťažovateľovi bol od 30.01.2013 priznaný starobný dôchodok v sume 73,30 € mesačne, s následnými zvýšeniami na sumu 87,30 € mesačne od 01.01.2015. Výpočet sumy starobného dôchodku navrhovateľa bol uskutočnený podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru. Z administratívneho spisu vyplynulo, že sťažovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 01.01.2005, pričom mu bola zhodnotená doba služobného pomeru od 30.09.1977 do 29.09.1979 v I. kategórii funkcií (doba základnej vojenskej služby), od 01.12.1979 do 31.12.1999 v I. kategórii funkcií (doba služobného pomeru príslušníka ZVJS) a od 01.01.2000 do 31.12.2004 v III. kategórii funkcií.

15. Kasačný súd sa plne stotožňuje so záverom krajského súdu, vo vzťahu k preskúmanému rozhodnutiu, podľa ktorého orgány verejnej správy postupovali v súlade so zákonom a ustálenou judikatúrou, keď najskôr vypočítali teoretickú sumu dôchodku aj s prihliadnutím na dobu výkonu služby, a takto vypočítaný dôchodok následne krátili v zmysle čl. 33 Dohovoru. Výkladom relevantných predpisov, spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s Ústavou Slovenskej republiky, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú je potrebné považovať v zmysle čl. 33 ods. 1 Dohovoru za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku) - takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona o sociálnom poistení.

16. Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z.z., vyplýva, že právna úprava mala zabezpečiť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

17. Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z.z. vyplynulo, že „Navrhovanou zmenou zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení sa má odstrániť právny stav, ktorý vznikol od 1. júla 2002, teda účinnosťou zákona č. 328/2002 Z.z., podľa ktorého príslušníkom Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície a colníkom vznikol nárok na dva dôchodky, a to

1. výsluhový dôchodok z tohto osobitného systému (zákon č. 328/2002 Z.z.), ktorý u týchto fyzických osôb plní funkciu starobného dôchodku a

2. starobný dôchodok zo zamestnania III. pracovnej kategórie, priznaný Sociálnou poisťovňou podľa zákona č. 100/1988 Zb. za to isté obdobie výkonu služby, ktoré už bolo zhodnotené pri priznaní výsluhového dôchodku.“

18. Súčasne bolo cieľom zák. č. 328/2002 Z.z. dosiahnuť právny stav, podľa ktorého by pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z tohto zámeru teda vyplýva, že cieľom zákona bolo vytvorenie stavu, pri ktorom by súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

19. Úmyslom zákonodarcu teda bolo zák. č. 328/2002 Z.z. poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok ako dávku, ktorá má povahu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). Z čl. 19 Dohovoru, ktorý bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11.01.1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 Zbierky zákonov priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zák. č. 461/2003 Z.z. a sú priamo záväzné aj pre príslušné orgány verejnej správy.

20. Vzhľadom na súbeh nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku. Iný postup a priznanie starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení v plnej, tzv. teoretickej výške by mal za následok priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia, čo by viedlo k neodôvodnenému a neprimeranému zvýhodneniu osôb, poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a k diskriminácii poistencov, ktorí získali obdobia poistenia v takom istom rozsahu len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Ide o ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie sp.zn. 7So/138/2011 z 15.08.2012 - judikát č. R 83/2013, rozhodnutie sp.zn. 9So 214/2008 z 28. októbra 2009 - v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 5/2011 judikát pod č. 55).

Podľa § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

21. Z vyššie citovanej právnej úpravy je zrejmé, že poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti tohto zákona v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ktorým sa pre nárok na tieto dávky započítavajú doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

22. V dôsledku súbežného uplatňovania týchto systémov by tak (opačne ako v prípade načrtnutom

vyššie) nesprávnym a výlučne gramatickým výkladom zákona dochádzalo k diskriminácii poistencov osobitného systému, lebo niektoré doby poistenia by neboli hodnotené vôbec, ich hodnotenie by bolo odsunuté, alebo výhody, poskytované poistencom v osobitnom systéme sociálneho poistenia by boli odňaté, resp. by boli zmenené podmienky ich poskytovania.

23. Postup, pri ktorom sa príslušníkom ozbrojených zborov v prípade vzniku nároku na výsluhovú dávku vo všeobecnom systéme nehodnotia všetky doby poistenia, však právna úprava, pri ktorej došlo k odčleneniu dôchodkového zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov do osobitného systému, nemala za cieľ. Svedčí o tom aj znenie § 274 zákona o sociálnom poistení, upravujúce zachovanie nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do zvýhodnených pracovných kategórií (I. a II. kategórie funkcií).

24. Za daných okolností, t.j. ak by priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia viedlo k neodôvodnenému a neprimeranému zvýhodneniu osôb, poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a naopak ak by vylúčenie hodnotenia niektorých dôb poistenia (vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia pre nespĺnenie podmienky získania zákonom stanovenej doby poistenia) predstavovalo diskrimináciu tejto skupiny poistencov, sa odvolací súd naďalej stotožňuje s postupom odporkyne, ktorá postupom krátenia (opísaným vyššie) vypláca starobné dôchodky podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) za doby poistenia, ktoré neboli zhodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku a to za súčasného zachovania získaných nárokov.

25. Kasačný súd nemal žiadne pochybnosti o správnosti takého postupu, pričom poukazuje na obdobný záver, ku ktorému dospel najvyšší súd aj v rozsudku sp.zn. 9So/151/2016 z 27. júna 2018. V tomto rozsudku najvyšší súd k otázke aplikovateľnosti Dohovoru č. 128 odkázal na podrobne zdôvodnený záver skoršieho rozsudku sp.zn. 9So/108/2015 z 28.02.2017, v zmysle ktorého „... Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že úpravu v zákone o sociálnom poistení, podľa ktorej vzhľadom na získanie doby služby policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok by sa obdobie tejto služby v zmysle § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 tohto zákona vôbec nemalo hodnotiť, najvyšší súd preklenul svojou judikatúrou v prospech týchto poistencov. Súčasne však judikoval, že aj to, že odporkyňa môže vykonať krátenie tzv. teoretickej sumy v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 a to tak, že krátenie je možné vykonať len pomerne, o sumu zodpovedajúcu pomeru doby služby policajta k celkovej dobe poistenia tak vo všeobecnom ako aj osobitnom systéme sociálneho poistenia, najviac však o sumu výsluhového dôchodku.

Pokiaľ teda odporkyňa pri absencii osobitnej zákonnej úpravy, vychádzajúc z judikatúry najvyššieho súdu, vykonala výpočet teoretickej sumy starobného dôchodku a túto teoretickú sumu krátila o sumu rovnajúcu sa koeficientu určenému ako podiel skončených rokov služby a xxx rokov súčtu dôb služobného pomeru a tzv. obdobia dôchodkového poistenia v civile, teda o sumu nepresahujúcu sumu výsluhového dôchodku, takýto jej postup považoval odvolací súd za súladný s čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128“. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť, ktorej podstatou bola vytýkaná arbitrárnosť takéhoto postupu súdu v predmetnej veci, uznesením sp.zn. II. ÚS 389/2017 z 22.06.2017 odmietol so záverom, že „podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo považuje výsluhový dôchodok po dovŕšení veku potrebného pre odchod do starobného dôchodku svojou povahou za starobný dôchodok. Rovnako považuje za akceptovateľnú aj metodiku krátenia starobného dôchodku v takomto prípade.“

26. Kasačný súd tiež poukazuje na uznesenie sp.zn. IV.ÚS 624/2018-17 zo 16. novembra 2018, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky odmietol sťažnosť proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/151/2016 z 27. júna 2018, pričom Ústavný súd uviedol, že: „Treba prisvedčiť navrhovateľovi, že zákonodarca doteraz na vykonanie čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 neustanovil možnosť a postup krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Taktiež je však potrebné zdôrazniť aj to, že zákon č. 461/2003 Z.z. priamo z ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 vylúčil možnosť započítania obdobia služby policajta, získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok (minimálne 15 rokov)

do obdobia dôchodkového poistenia. Len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s Ústavou Slovenskej republiky, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Bez tejto judikatúry by odporkyňa pre nárok na starobný dôchodok v zmysle vyššie uvedených ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vôbec nemohla pre nárok a výšku starobného dôchodku započítať navrhovateľovi dobu služby v Policajnom zbore. Súčasne je potrebné skonštatovať, že napriek už ustálenej judikatúre najvyššieho súdu ohľadom nároku poberateľov výsluhového dôchodku na starobný dôchodok zákonodarca doteraz v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 legislatívne neupravil osobitný spôsob výpočtu a krátenia starobného dôchodku. Pri absencii takej úpravy (rovnako ako pri pretrvávajúcej absencii zohľadnenia doterajšej judikatúry zákonnou úpravou nároku poberateľov výsluhových dôchodkov na zohľadnenie obdobia služby zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok aj na účely nároku a výšky starobného dôchodku) je potom úlohou súdu vysporiadať sa s touto „dierou v zákone“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe“.

27. Nedostatok svojej právomoci podať prípadne výklad príslušných hmotnoprávných ustanovení Dohovoru č. 128 o čo požiadal účastník konania v obdobnej veci pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp.zn. 10So/85/2016 vyslovil Ústavný súd slovenskej republiky vo svojom znesení sp.zn. IV.ÚS 270/2018 z 18.04.2018.

28. Pre úplnosť kasačný súd pripomína, že záver o možnosti aplikácie časti VI Dohovoru č. 128 obsahujúcej čl. 33, na základe ktorého orgány verejnej správy krátia starobné dôchodky v obdobných prípadoch, nespochybňuje ani námietka navrhovateľa, že táto nebola Československou socialistickou republikou prijatá ako záväzok.

Podľa čl. 2 Dohovoru

1. Každý členský štát, pre ktorý je v platnosti tento Dohovor, bude vykonávať

- a) časť I;
- b) aspoň jednu z častí II, III a IV;
- c) príslušné ustanovenia častí V a VI a
- d) časť VII.

2. Každý členský štát uvedie v ratifikácii, ohľadne ktorých z častí II až IV prijíma záväzky vyplývajúce z Dohovoru.

29. Vykonávanie časti VI teda vyplýva priamo z čl. 2, v súlade s ktorým je Slovenská republika povinná vykonávať okrem (v súlade s ods. 2 v ratifikácii uvedenej) časti III tiež časť I, V, VI a VII Dohovoru. Navyše v časti VI sú obsiahnuté spoločné ustanovenia, ktoré možno definovať ako právnu úpravu tých skutočností, ktoré sa týkajú viacerých alebo všetkých ustanovení právneho predpisu (v danom prípade aj záväzkov podľa časti III Dohovoru). Ak sa právna regulácia vzťahuje na viacero ustanovení právneho predpisu, alebo sa vzťahuje na všetky jeho ustanovenia, je účelné a vhodné, aby sa neopakovala na viacerých miestach právneho predpisu, ale spoločná právna úprava sa zaradiť do spoločných ustanovení. Nebolo preto na mieste pochybovať o možnosti aplikácie spoločných ustanovení Dohovoru.

30. Pri posúdení nároku na dôchodok a určenie jeho výšky boli zhodnotené všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia, ktoré sťažovateľ získal, vrátane dôb, ktoré sa za obdobie dôchodkového poistenia podľa zák. č. 461/2003 Z.z. (doba služby). Sťažovateľ nepreukázal žiadne ďalšie obdobia dôchodkového poistenia, pričom v prejednávanej právnej veci nebola sporná ani výška jednotlivých vymeriavacích základov. Preto pokiaľ krajský súd, majúci na zreteli vyššie uvedené nevykonal dokazovanie v súvislosti s výškou odvodov sťažovateľa, kasačný súd v tomto postupe nezistil porušenie zákona v zmysle § 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.

31. S odkazom na uvedené ďalšiu argumentáciu sťažovateľa kasačný súd nepovažoval za dôvodnú.

32. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

33. O trovách konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý bol v konaní neúspešný nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.